

**OZNAKOWANIA
EKOLOGICZNE**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. UNIJNE WIELOKRYTERIALNE OZNAKOWANIE EKOLOGICZNE	4
III. UNIJNE LOGO PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ DLA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH	5
IV. PRZYKŁADY POLSKICH OZNAKOWAŃ.....	6
1. Oznakowanie EKO	6
2. Oznakowanie BIO.....	7
V. OZNAKOWANIA DLA PRODUKTÓW WYTWORZONYCH Z WŁÓKIEN DRZEWNYCH POCHODZĄCYCH ZE ZROWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ	7
1. Oznakowanie FSC.....	7
2. Oznakowanie PEFC.....	9
VI. PRZYKŁADOWE OZNAKOWANIA WIELOKRYTERIALNE DLA ZIELONYCH BUDYNKÓW	10
1. Oznakowanie LEED.....	10
2. Oznakowanie BREEAM	11
VII. OZNAKOWANIA BIUROWEGO SPRZĘTU KOMPUTEROWEGO	12
1. Oznakowanie Energy Star	12
2. Oznakowanie TCO	13
VIII. ETYKIETY ENERGETYCZNE.....	14
IX. ETYKIETY DLA OPON	19

I. WPROWADZENIE

Instytucje zamawiające, dążąc do uwzględnienia w procesie udzielania zamówień publicznych kwestii środowiskowych, na podstawie art. 30a ustawy Pzp mogą w opisie przedmiotu zamówienia, kryteriach oceny ofert i warunkach realizacji zamówienia wymagać posiadania przez produkt/ usługę konkretnego oznakowania, które potwierdza spełnienie określonych wymogów ekologicznych. W przypadku etykiet środowiskowych możemy dokonać klasyfikacji etykiet na wiele sposobów.

Etykiety oparte na szerokim zestawie kryteriów, w przypadku których kluczowe są informacje naukowe na temat wpływu produktu lub usługi na środowisko w ciągu całego cyklu życia (tj. od momentu pozyskania surowców, poprzez produkcję i dystrybucję, etap użytkowania, aż po trwałe składowanie). Etykiety uwzględniają szereg czynników, dla których ustanowione zostały wartości graniczne w ramach określonego oznakowania. Stosuje się przy tym różne grupy kryteriów w zależności od grupy produktowej, której dotyczą. Przykładem tego rodzaju etykiet jest m.in. unijne oznakowanie ekologiczne EU Ecolabel¹, czy też polskie oznakowanie EKO.

Etykiety dotyczące tylko jednego aspektu produktu są oparte na co najmniej jednym kryterium determinującym charakterystykę produktu w określonym obszarze (np. efektywność energetyczna). Posługiwanie się oznakowaniem zależy od tego czy produkt spełnia wymogi kryterialne. Przykładem takiego oznakowania będzie Energy Star.

Za przykład **etykiet stosowanych w konkretnych sektorach** posłużyć mogą etykiety wykorzystywane do certyfikacji zrównoważonej gospodarki leśnej (oznakowanie FSC oraz PEFC), unijna etykieta produkcji ekologicznej w sektorze spożywczym, polskie oznakowanie BIO, jak również etykiety stosowane w zielonym budownictwie (np. LEED oraz BREEAM).

Etykiety dotyczące oceny produktów polegają na klasyfikowaniu produktów według ich efektywności środowiskowej związanej z określonym aspektem. Stosowanie nie jest uzależnione od tego czy dany produkt spełnia określone wymogi kryterialne, jednak charakterystyka produktu jest określona w elementach graficznych etykiety. Przykładem takiego oznakowania jest etykieta energetyczna, która dokonuje oceny produktów m.in. pod kątem ich efektywności energetycznej, jak również etykieta dla opon.

---

¹ „Ekologiczne zakupy! Podręcznik dotyczący zielonych zamówień publicznych” Wydanie trzecie, Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2016 r.

II. UNIJNE WIELOKRYTERIALNE OZNAKOWANIE EKOLOGICZNE

Ecolabel - to dobrowolne unijne oznakowanie ekologiczne, służące promocji produktów o ograniczonym poziomie wpływu na środowisko w ciągu całego cyklu życia. Udział w systemie znakowania produktów ma na celu dostarczenie konsumentom dokładnych, rzetelnych, opartych na naukowych kryteriach informacji na temat wpływu produktów na środowisko³.

Program przyznawania oznakowania ekologicznego został ustanowiony w 1992 r. Aktualnie, podstawę przyznawania oznakowania stanowi **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE dla poszczególnych grup wyrobów**. Oznakowanie przyznawane jest po weryfikacji spełniania kryteriów ekologicznych, które dla poszczególnych kategorii produktów publikowane są w formie decyzji Komisji Europejskiej. Obecnie dostępne są kryteria dla 35 grup produktowych. Obejmują:

1. Produkty kosmetyczne splukiwane (tj. mydła, szampony, odżywki do włosów, produkty do golenia)
2. Pochłaniające środki higieniczne (tj. jednorazowe: pieluchy dla niemowląt, podpaski, tampony i wkładki laktacyjne)
3. Uniwersalne środki czyszczące i środki do czyszczenia urządzeń sanitarnych
4. Detergenty do zmywarek do naczyń
5. Detergenty do zmywarek do naczyń do zastosowań przemysłowych i instytucjonalnych
6. Detergenty do ręcznego zmywania naczyń
7. Detergenty pralnicze
8. Detergenty pralnicze do zastosowań przemysłowych i instytucjonalnych
9. Wyroby włókiennicze
10. Obuwie
11. Farby i lakiery wewnętrzne i zewnętrzne
12. Urządzenia do przetwarzania obrazu
13. Komputery osobiste
14. Notebooki
15. Odbiorniki telewizyjne
16. Drewniane pokrycia podłogowe
17. Twarde pokrycia
18. Włókiennicze pokrycia podłogowe
19. Meble drewniane

² <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/eu-ecolabel-products-and-services.html>

³ Motyw 1 preambuły do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE.

20. Polepszacze gleby
21. Podłoża uprawowe
22. Źródła światła
23. Pompy ciepła zasilane elektrycznie, gazowo lub absorpcyjne pompy ciepła
24. Ogrzewacze wody
25. Smary
26. Materace łóżkowe
27. Armatura sanitarna
28. Toalety spłukiwane i pisuary
29. Produkty z papieru przetworzonego
30. Papier gazetowy
31. Papier zadrukowany
32. Papier do kopiowania i papier graficzny
33. Bibuła
34. Usługi kempingowe
35. Usługi zakwaterowania turystycznego

Kryteria oznakowania ekologicznego UE mogą m.in. odwoływać się toksyczności produktu w stosunku do organizmów wodnych [krytyczna objętość rozcieńczenia (CDV)], biodegradowalności, wskazywać substancje i mieszaniny wyłączone bądź ograniczone w składzie produktu, zawierać wytyczne dot. opakowania⁴.

III. UNIJNE LOGO PRODUKCJI EKOLOGICZNEJ DLA ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH

Unijne logo produkcji ekologicznej – dobrowolne oznakowanie przyznawane produktom spełniającym wymogi określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych⁶.

⁴ W przypadku kryteriów dla produktów kosmetycznych spłukiwanych

⁵ http://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo/index_en.htm

⁶ Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007 r., str. 1, z późn. zm.

Produkcja ekologiczna charakteryzuje się:

- zakazem stosowania GMO i produktów wytworzonych z GMO lub przy ich użyciu⁷;
- zakazem stosowania mineralnych nawozów azotowych⁸;
- zakazem poddawania żywności lub pasz ekologicznych lub surowców stosowanych w żywności lub paszach ekologicznych działaniu promieniowania jonizującego⁹;
- ograniczonym stosowaniem dodatków do żywności, składników nieekologicznych pełniących głównie funkcje technologiczne i sensoryczne (tj. odpowiedzialnych za tworzenie wyglądu, smaku, zapachu i tekstury żywności), a także mikroelementów oraz substancji pomocniczych w przetwórstwie., których zastosowanie jest dopuszczalne w minimalnym zakresie i tylko na wypadek istotnej potrzeby technologicznej lub do szczególnych celów żywieniowych¹⁰.

Unijne oznakowanie produkcji ekologicznej obejmuje: kasze, makarony, płatki, mąki, gotowe pieczywo, wyroby ciastkarsko-cukiernicze, oleje, świeże warzywa, świeże owoce, soki owocowe i warzywne, dżemy, musy owocowe, sałatki warzywne, marynaty i kiszonki warzywne, grzyby, miody, przyprawy ziołowe lub ich mieszanki, wędliny, wędzonki, kiełbasy, miody, sery, twarogi, smalec¹¹.

IV. PRZYKŁADY POLSKICH OZNAKOWAŃ

1. Oznakowanie EKO

Znak ekologiczny EKO - znak zastrzeżony na rzecz Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. stanowiący oznakowanie środowiskowe typu I według normy ISO 14024 i, przyznawany wyrobom i usługom w drodze dobrowolnej certyfikacji.

Warunkiem koniecznym, jaki muszą spełniać certyfikowane wyroby, to zgodność z ściśle określonymi (w odniesieniu do wcześniej ustalonego akceptowanego poziomu) kryteriami dotyczącymi ochrony zdrowia, braku negatywnego wpływu na środowisko i ekonomicznego

⁷ Art. 9 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz. Urz. WE L 189 z 20.07.2007, str. 1, z późn. zm.)

⁸ Ibidem, art. 12

⁹ Ibidem, art. 10

¹⁰ Ibidem, art. 6

¹¹ Przewodnik po rynku produktów ekologicznych - poradnik dla zamawiającego – publikacja Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

wykorzystania zasobów naturalnych w trakcie całego życia wyrobu. Podstawą certyfikacji „EKO” są decyzje Komisji UE ustanawiające kryteria ekologiczne w ramach programu przyznawania europejskiego oznakowania ekologicznego Ecolabel. Dzięki temu wnioskodawcy mogą otrzymać prawo do oznaczania wyrobu dwoma znakami w zależności od potrzeb¹².

2. Oznakowanie BIO

Znak BIO - znak zastrzeżony na rzecz Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A. potwierdzający zgodność wyrobu z wymaganiami rolnictwa ekologicznego. Stosowany w oznakowaniu i reklamie produktów ekologicznych, producentów, którzy znajdują się pod nadzorem Polskiego Centrum Badań i Certyfikacji S.A.¹³.

V. OZNAKOWANIA DLA PRODUKTÓW WYTWORZONYCH Z WŁÓKIEN DRZEWNYCH POCHODZĄCYCH ZE ZROWNOWAŻONEJ GOSPODARKI LEŚNEJ

Certyfikaty kontroli pochodzenia włókien drzewnych z legalnych i zrównoważonych zasobów obejmują m.in. **certyfikat FSC, PEFC**.

1. Oznakowanie FSC

FSC (ang. Forest Stewardship Council¹⁴) – to niezależna organizacja pozarządowa zajmująca się promowaniem odpowiedzialnej gospodarki leśnej. Organizacja zapewnia system dobrowolnej akredytacji i niezależnej certyfikacji prowadzonej przez strony trzecie w odniesieniu do produktów stanowiących rezultat przyjaznej dla środowiska, korzystnej społecznie i opłacalnej ekonomicznej gospodarki leśnej¹⁵.

¹² <https://www.pcbc.gov.pl/pl/uslugi/certyfikacja-wyrobow/wyroby-chemiczne/znak-ekologiczny-eko-2>

¹³ <https://www.pcbc.gov.pl/pl/uslugi/certyfikacja-wyrobow/rolnictwo-ekologiczne/znak-certyfikowanego-rolnictwa-ekologicznego-bio>

¹⁴ Rada ds. Gospodarki Leśnej

¹⁵ <https://ic.fsc.org/index.htm>

W ramach FSC wyróżniamy następujące oznaczenia:

FSC „100%” – oznacza, że 100% surowca użytego do wytworzenia danego produktu jest certyfikowana przez FSC.

FSC Mix – oznacza, że 70% surowca użytego do wytworzenia danego produktu jest certyfikowane przez FSC, natomiast niecertyfikowana reszta jest tzw. drewnem kontrolowanym (Controlled Wood).

Nazwa „drewno kontrolowane” oznacza że nie posiada ono certyfikatu FSC, ale spełnia minimalne wymogi dot. dobrego zarządzania lasami: jest legalnego pochodzenia, nie pochodzi z terenów o podwyższonych wartościach społecznych i przyrodniczych, gdzie istnieje podejrzenie, że wartości te mogły zostać naruszone w wyniku prowadzonej gospodarki leśnej, nie pochodzi z terenów przekształconych z lasów naturalnych oraz z obszarów, gdzie wykorzystuje się drzewa modyfikowane genetycznie¹⁶.

FSC Recycled – oznacza, iż co najmniej 85% surowca certyfikowanego FSC pochodzi z recyklingu¹⁷

¹⁶ <https://pl.fsc.org/pl/certyfikacja-fsc/etykiety-fsc>

¹⁷ <https://pl.fsc.org/pl/certyfikacja-fsc/etykiety-fsc>

http://ekonsument.pl/s214_forest_stewardship_council_fsc.html

2. Oznakowanie PEFC

PEFC (ang. **Programme for the Endorsement of Forest Certification**¹⁸) jest międzynarodową organizacją non-profit wspierającą zrównoważoną gospodarkę leśną poprzez niezależną certyfikację zewnętrzną. PEFC działa w całym łańcuchu dostaw celem promowania dobrych praktyk w leśnictwie oraz zapewnienia, że tarcica i leśne surowce niedrzewne są uzyskiwane z poszanowaniem najwyższych standardów ekologicznych, społecznych i etycznych¹⁹.

W ramach PEFC wyróżniamy następujące oznaczenia:

PEFC Certified - oznacza, iż co najmniej 70% surowca użytego do produkcji pochodzi z lasów certyfikowanych PEFC, reszta surowca pochodzi z kontrolowanych źródeł²⁰

PEFC Recycled - oznacza, iż co najmniej 70% materiału certyfikowanego PEFC pochodzi ze źródeł recyklingowych.

¹⁸ Program Zatwierdzenia Systemów Certyfikacji Leśnej

¹⁹ <https://www.pefc.pl/o-pefc/pefc-international>

²⁰ Podręcznik użytkownika logo PEFC drugie wydanie (grudzień 2010 r.)

VI. PRZYKŁADOWE OZNAKOWANIA WIELOKRYTERIALNE DLA ZIELONYCH BUDYNKÓW

1. Oznakowanie LEED

LEED - Leadership in Energy and Environmental Design – system certyfikacji budynków utworzony w Stanach Zjednoczonych w 1998 r. z inicjatywy stowarzyszenia non-profit U.S. Green Building Council. Poddaje wielokryterialnej ocenie projektowanie, budowę, eksploatację i utrzymanie budynków celem utrzymywania standardów zielonego budownictwa.

System LEED przy ocenie wpływu budynku na środowisko naturalne bierze pod uwagę szereg aspektów:

- usytuowanie obiektu;
- zużycie materiałów, energii elektrycznej i wody;
- jakość powietrza wewnątrz obiektu;
- aspekty zdrowotne;
- innowacyjność projektu;
- wpływ rozwiązań architektonicznych na środowisko naturalne²¹.

Ocenie poprzez system LEED poddawane są nie tylko nowo budowane budynki lecz także już istniejące. Obecnie certyfikacja odbywa się w oparciu o wersję systemu LEED v4, która obejmuje następujące kategorie certyfikacji:

- **Projektowanie i budowa budynków** (dotyczy budynków nowo budowanych lub poddawanych gruntownej renowacji; obejmuje nową konstrukcję, rdzeń i powłoki, szkoły, handel detaliczny, hotelarstwo, centra danych, magazyny i centra dystrybucji oraz budynki opieki zdrowotnej);
- **Projektowanie wnętrza i budowa** (dotyczy projektów, które obejmują kompleksowe wyposażenie wnętrza; obejmuje komercyjne wnętrza, handel detaliczny i hotelarstwo);
- **Prace budowlane i konserwacja** (dotyczy budynków istniejących, które są poddawane pracom ulepszeniowym lub niewielkim pracom budowlanym; obejmuje istniejące budynki, szkoły, handel detaliczny, hotelarstwo, centra danych oraz magazyny i centra dystrybucji);
- **Rozwój sąsiedztwa** (dotyczy nowych projektów zagospodarowania terenu lub projektów przebudowy obejmujących zastosowania mieszkaniowe, niemieszkaniowe lub ich połączenie. Projekty mogą być oceniane na każdym etapie procesu tworzenia, od planowania po budowę);

²¹ <http://www.qbusiness.pl/uploads/Raporty/woodlarkgreen.pdf>

- **Domy** [dotyczy domów jednorodzinnych, niskich wielorodzinnych (od jednego do trzech pięter) lub budynków średniej wielkości (od czterech do sześciu pięter)];
- **Miasta i społeczności** (dotyczy całych miast i części miasta; projekty LEED dla miast pozwalają mierzyć i zarządzać zużyciem wody w mieście, zużyciem energii, odpadami, transportem i ludzkim doświadczeniem)²².

Więcej informacji na stronie: <https://new.usgbc.org/leed>.

2. Oznakowanie BREEAM

BREEAM®

BREEAM - Building Research Establishment Environmental Assessment Method (Metoda oceny oddziaływania na środowisko Instytucji Techniki Budowlanej)²³ - certyfikat przyznawany przez BRE (Building Research Establishment) od 1990 r.

System BREEAM definiuje standard najlepszych praktyk w zakresie zrównoważonego projektowania, budowania i użytkowania budynków. System akredytacji BREEAM wykorzystuje uznane miary właściwości, które porównywane są do wartości wzorcowych w celu oceny procesów specyfikacji, projektowania, budowy i użytkowania budynku. Wykorzystane miary reprezentują szeroką gamę kategorii i kryteriów, od energii aż po ekologię. Obejmują one między innymi: jakość środowiska wewnętrznego, efektywność energetyczną, dostępność transportową, materiały i konstrukcję, zarządzanie eksploatacją i realizacją, gospodarkę wodą i odpadami²⁴.

Systemu BREEAM obejmuje następujące kategorie certyfikacji:

- Społeczności (generalne projektowanie);
- Infrastruktura (Inżynieria lądowa i przestrzeń publiczna);
- Nowy obiekt (Domy i budynki komercyjne);
- Obiekt użytkowany (Nieruchomości komercyjne);
- Remont i wyposażenie (Domy i budynki komercyjne).

Więcej informacji na stronie: <https://www.breeam.com/>.

²² <http://plgbc.org.pl/certyfikacja-wielokryterialna/leed/#!>

²³ <http://www.breeam.com/why-breeam>

²⁴ <http://plgbc.org.pl/certyfikacja-wielokryterialna/breeam/>

VII. OZNAKOWANIA BIUROWEGO SPRZĘTU KOMPUTEROWEGO

1. Oznakowanie Energy Star

Amerykański program Energy Star służy znakowaniu efektywności energetycznej produktów z różnych grup produktowych, w tym m.in. biurowego sprzętu komputerowego. W ramach Unii Europejskiej program wprowadzony został na podstawie umowy zawartej w 2003 r. przez Wspólnotę Europejską z rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki. Przedmiotowa umowa wygasła jednak z dniem 20 lutego 2018 r. uchylając tym samym zobowiązanie nałożone na centralne organy rządowe państw członkowskich UE do zakupu biurowego sprzętu IT o określonych standardach efektywności energetycznej, których poziom wyznaczały specyfikacje techniczne programu Energy Star.

Sam program Energy Star nadal funkcjonuje na rynku amerykańskim, gdzie specyfikacje techniczne dla różnych grup produktowych poddawane są okresowej aktualizacji.

Aktualne specyfikacje techniczne biurowego sprzętu komputerowego w ramach programu Energy Star dostępne są na stronie: https://www.energystar.gov/products/office_equipment.

Obowiązujące dokumenty referencyjne w ramach programu Energy Star:

- dla komputerów – specyfikacja techniczna – wersja 7.0;
- dla monitorów – specyfikacja techniczna – wersja 7.0;
- dla urządzeń do przetwarzania obrazu – specyfikacja techniczna – wersja 2.0;
- dla zasilaczy bezprzerwowych – specyfikacja techniczna – wersja 1.1;
- dla serwerów komputerowych – specyfikacja techniczna – wersja 2.1.

UWAGA: Specyfikacja techniczna dla zasilaczy bezprzerwowych w wersji 2.0 wejdzie w życie 1 stycznia 2019 r. Od 22 grudnia 2017 r. można już dokonywać certyfikacji w oparciu o jej wymogi.

²⁵ <http://www.eu-energystar.org>

2. Oznakowanie TCO

Certyfikacja TCO (TCO Certified) stanowi niezależną certyfikację w oparciu o wymagania normy ISO 14024 typu 1 i została zatwierdzona przez Global Ecolabelling Network (Globalną Sieć Oznakowania Ekologicznego). Cała weryfikacja przeprowadzana jest przez niezależne podmioty zgodnie z normą ISO 17025, międzynarodową normą dotyczącą ogólnych wymagań dla laboratoriów badawczych i wzorcujących²⁶.

Kryteria w ramach TCO Certified są opracowywane przez TCO Development będącą własnością TCO, Szwedzkiej Konfederacji Pracowników - niezależnej politycznie organizacji non-profit. TCO działa na skalę międzynarodową w kwestiach związanych ze sprawami gospodarczymi, zatrudnieniem, warunkami pracy oraz związkami zawodowymi i prawami człowieka.

Certyfikacja w ramach TCO Certified obejmuje następujące grupy produktowe: monitory, notebooki, tablety, smartfony, komputery stacjonarne, komputery All-in-One, projekторы oraz zestawy słuchawkowe.

W ramach oznakowania **TCO Certified** wyróżniamy kryteria wspólne dla wszystkich grup produktowych nim objętych, które ustrukturyzowano w podziale na 3 etapy cyklu życia.

Faza produkcji

- społecznie odpowiedzialna produkcja (przestrzeganie podstawowych konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, Konwencji ONZ o prawach dziecka, praw pracowniczych, BHP)
- zaangażowanie w inicjatywę OECD dotyczącą pozyskiwania minerałów z regionów ogarniętych konfliktami – (przestrzeganie wytycznych OECD dotyczących należytej staranności oraz innych inicjatyw w zakresie zrównowalonego górnictwa)
- ograniczony wpływ na środowisko na etapie produkcji (ciągłe doskonalenie systemu zarządzania środowiskowego ISO 14001 lub EMAS)
- deklarowana zawartość tworzyw (deklaracja dot. procentowej zawartości tworzywa sztucznego z recyklingu)

Faza użytkowania

- wydłużona żywotność produktu (gwarancja na produkt, dostępność części

²⁶ <https://tcocertified.com/tco-certified/>

zamiennych)

- energooszczędne produkty i zasilacze (spełnianie wymogów programu Energy Star lub równoważnych)
- ergonomia użytkownika
- deklarowane zużycie energii (deklaracja zużycia energii przez produkt)

Koniec cyklu życia

- ograniczenie stosowania substancji niebezpiecznych
- produkt i opakowanie nadające się do recyklingu
- producent oferuje odbiór produktów po zakończeniu etapu ich użytkowania²⁷

Dodatkowo w ramach oznakowania **TCO Certified** określono kryteria charakterystyczne dla konkretnych grup produktowych. W przypadku monitorów do takich kryteriów zaliczać będziemy:

- ergonomię wizualną (jakość obrazu);
- regulację produktu (pionowe nachylenie, wysokość);
- dopuszczalne limity natężenia hałasu.

VIII. ETYKIETY ENERGETYCZNE

Ustawa z dnia 14 września 2012 r. o obowiązkach w zakresie informowania o zużyciu energii przez produkty wykorzystujące energię oraz o kontroli realizacji programu znakowania urządzeń biurowych transponowana na gruncie krajowym przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcji, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią. W świetle ustawy, producenci, ich upoważnieni przedstawiciele oraz importerzy zobowiązani są do:

- dołączenia do produktu wykorzystującego energię, wprowadzanego do obrotu lub oddawanego do użytku, etykiety sporządzonej w języku polskim;
- dołączenia karty sporządzonej w języku polskim do broszur lub innej dokumentacji dostarczanej z produktem wykorzystującym energię;
- umieszczenia na etykiecie i w karcie danych zgodnych z parametrami technicznymi produktu wykorzystującego energię.

Przepisy ustawy stosuje się do produktów wykorzystujących energię, dla których wymagania dotyczące sporządzania dokumentacji technicznej oraz stosowania etykiet i kart określają akty delegowane Komisji Europejskiej. Minister właściwy do spraw energii ogłasza, w drodze

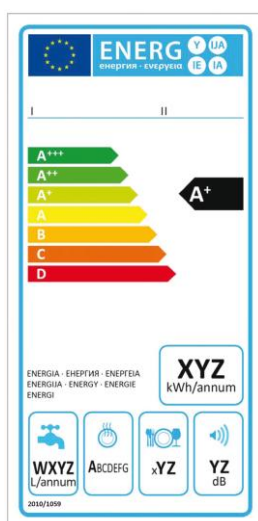
²⁷ <http://tcocertified.com/criteria-overview/>

obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wykaz aktów delegowanych.

Aktualny wykaz aktów delegowanych zawiera załącznik do obwieszczenia Ministra Energii z dnia 22 kwietnia 2016 r. (M.P. poz. 420). Dotychczas wydano **16** aktów delegowanych, w tym:

- 1) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UEL 314 z 30.11.2010, str. 1, z późn. zm.);

Wzór etykiety energetycznej dla elektrycznych, zasilanych z sieci zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych oraz elektrycznych, zasilanych z sieci zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych, które mogą być również zasilane za pomocą akumulatorów, włącznie ze zmywarkami sprzedawanymi do użytku innego niż w gospodarstwach domowych i zmywarkami do naczyń dla gospodarstw domowych do zabudowy²⁸.

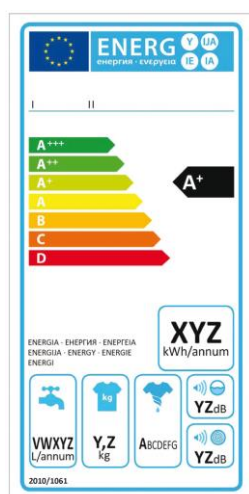
Piktogramy informują m.in. o:

- klasie efektywności energetycznej;
- klasie efektywności suszenia;
- poziomie emitowanego hałasu.

- 2) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1060/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 314 z 30.11.2010, str. 17, z późn. zm.);

- 3) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1061/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla pralek dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 314 z 30.11.2010, str. 47, z późn. zm.);

²⁸ Art. 1 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1059/2010.

Wzór etykiety energetycznej dla elektrycznych, zasilanych z sieci prądek dla gospodarstw domowych oraz elektrycznych, zasilanych z sieci prądek dla gospodarstw domowych, które mogą być również zasilane za pomocą akumulatorów, włącznie z pralkami sprzedawanymi do użytku innego niż w gospodarstwach domowych i pralkami dla gospodarstw domowych do zabudowy²⁹.

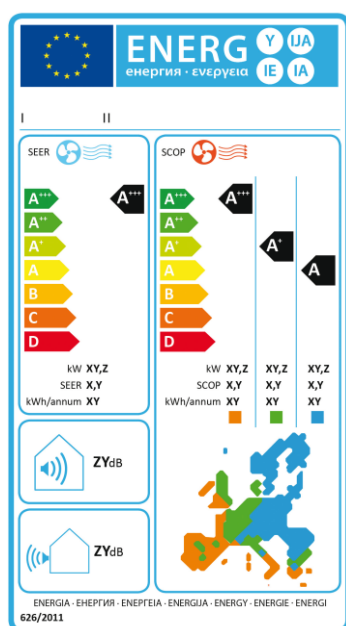
Oprócz wskazania klasy efektywności energetycznej produktu, etykieta zawiera piktogramy informujące m.in. o:

- klasie efektywności wirowania,
- poziomie emitowanego hałasu w czasie prania i wirowania.

4) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1062/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla telewizorów (Dz. Urz. UEL 314 z 30.11.2010, str. 64, z późn. zm.);

5) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 626/2011 z dnia 4 maja 2011 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla klimatyzatorów (Dz. Urz. UE L 178 z 06.07.2011, str. 1, z późn. zm.);

Wzór etykiety energetycznej dla zasilanych z sieci zasilania elektrycznego klimatyzatorów o znamionowej wydajności chłodniczej lub – w przypadku gdy produkt nie posiada funkcji chłodzenia – grzewczej $\leq 12\text{kW}$ ³⁰.

Piktogramy informują o:

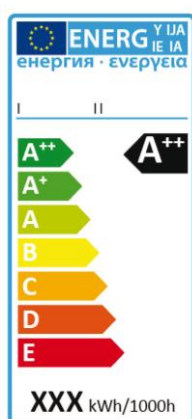
- efektywności energetycznej podawanej odpowiednio dla chłodzenia i ogrzewania (gdzie „SEER” – oznacza chłodzenie, a „SCOP” - oznacza ogrzewanie);
- poziomie mocy akustycznej dla urządzeń instalowanych w pomieszczeniach i na zewnątrz pomieszczeń.

²⁹ Art. 1 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1061/2010.

³⁰ Art. 1 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 626/2011.

6) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 392/2012 z dnia 1 marca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego suszarek bębnowych dla gospodarstw domowych (Dz. Urz. UE L 123 z 09.05.2012, str. 1, z późn. zm.);

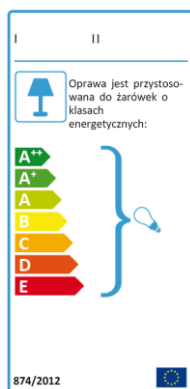
7) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 874/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego lamp elektrycznych i opraw oświetleniowych (Dz. Urz. UE L 258 z 26.09.2012, str. 1, z późn. zm.);

Wzór etykiety energetycznej dla lamp elektrycznych (w tym lamp żarowych, lamp fluorescencyjnych, lamp wyładowczych dużej intensywności, lamp i modułów LED)³¹.

W rozporządzeniu ustanowiono również wymogi dotyczące etykietowania opraw oświetleniowych przeznaczonych dla takich lamp i sprzedawanych użytkownikom, z uwzględnieniem sytuacji, w których oprawy oświetleniowe są wbudowane w inne produkty, które nie są zależne od wkładu energii na potrzeby realizacji ich podstawowego przeznaczenia w trakcie użytkowania (np. meble).

Etykieta dla lampy elektrycznej

Piktogramy etykiet informują m.in. o:

- klasie efektywności energetycznej;
- dostosowaniu opraw oświetleniowych do żarówek odpowiednich klas energetycznych.

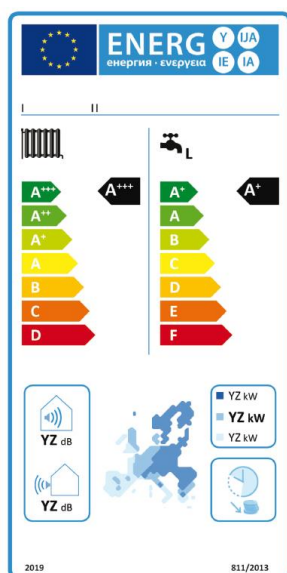
Etykieta dla oprawy oświetleniowej

8) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 665/2013 z dnia 3 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego odkurzaczy (Dz. Urz. UE L 192 z 13.07.2013, str. 1, z późn. zm.);

9) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 811/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do

³¹ Art. 1 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 874/2012.

etykiety efektywności energetycznej dla ogrzewaczy pomieszczeń ogrzewaczy wielofunkcyjnych, zestawów zawierających ogrzewacz pomieszczeń, regulator temperatury i urządzenie słoneczne oraz zestawów zawierających ogrzewacz wielofunkcyjny, regulator temperatury i urządzenie słoneczne (Dz. Urz. UE L 239 z 06.09.2013, str. 1, z późn. zm.);

Wzór etykiety energetycznej dla wielofunkcyjnego ogrzewacza z pompą ciepła w klasach sezonowej efektywności energetycznej ogrzewania i klasach efektywności energetycznej podgrzewania wody

Piktogramy etykiety informują m.in. o :

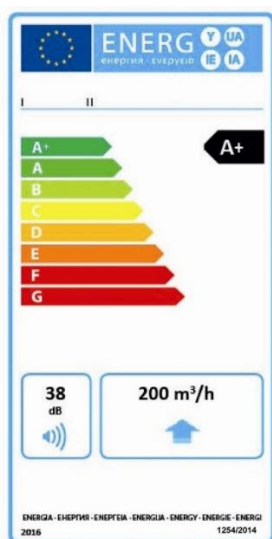
- klasie sezonowej efektywności energetycznej ogrzewania pomieszczeń w warunkach klimatu umiarkowanego dla zastosowań w średnich temperaturach;
- klasie efektywności energetycznej podgrzewania wody w warunkach klimatu umiarkowanego;
- poziomie mocy akustycznej w pomieszczeniu i na zewnątrz.

10) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 812/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla podgrzewaczy wody, zasobników ciepłej wody użytkowej i zestawów zawierających podgrzewacz wody i urządzenie słoneczne (Dz. Urz. UE L 239 z 06.09.2013, str. 83, z późn. zm.)

11) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 65/2014 z dnia 1 października 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla domowych piekarników i okapów nadkuchennych (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2014, str. 1, z późn. zm.);

12) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 518/2014 z dnia 5 marca 2014 r. zmieniające rozporządzenia delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010, (UE) nr 1060/2010, (UE) nr 1061/2010, (UE) nr 1062/2010, (UE) nr 626/2011, (UE) nr 392/2012, (UE) nr 874/2012, (UE) nr 665/2013, (UE) nr 811/2013 i (UE) nr 812/2013 w odniesieniu do etykietowania produktów związanych z energią w internecie (Dz. Urz. UE L 147 z 17.05.2014, str. 1, z późn. zm.);

13) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1254/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej systemów wentylacyjnych przeznaczonych do budynków mieszkalnych (Dz. Urz. UE L 337 z 25.11.2014, str. 27);

Wzór etykiety energetycznej dla systemów wentylacyjnych przeznaczonych do budynków mieszkalnych. Piktogramy etykiety informują o:

- klasie jednostkowego zużycia energii;
- poziomie mocy akustycznej w dB;
- maksymalnej wartości natężenia przepływu, w m³/h.

14) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/1094 z dnia 5 maja 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego szaf chłodniczych lub mroźniczych (Dz. Urz. UE L 177 z 8.7.2015, str. 2);

15) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1186 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń (Dz. Urz. UE L 193 z 21.7.2015, str. 20);

16) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1187 z dnia 27 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla kotłów na paliwo stałe i zestawów zawierających kocioł na paliwo stałe, ogrzewacze dodatkowe, regulatory temperatury i urządzenia słoneczne (Dz. Urz. UE L 193 z 21.7.2015, str. 43).

IX. ETYKIETY DLA OPON

W świetle obowiązującego **Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1222/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów** wszystkie nowe opony sprzedawane w Europie są klasyfikowane i etykietowane pod kątem efektywności paliwowej, przyczepności na mokrej nawierzchni i zewnętrznego hałasu toczenia. Rozporządzenie ustala ramy dla zapewnienia zharmonizowanych informacji na temat parametrów opon za pomocą oznakowania, które to umożliwi użytkownikom końcowym, w tym Zamawiającym dokonanie świadomego wyboru przy zakupie opon.

Obowiązek przewidziany Rozporządzeniem WE 1222/2009 ma zastosowanie do opon C1, C2 oraz C3, nie dotyczy jednak m.in. opon bieżnikowanych, opon terenowych do zastosowań profesjonalnych oraz opon przeznaczonych do montowania w pojazdach wyścigowych. Należy

podkreślić, iż rozporządzenie jest aktem prawa wtórnego (stanowionego) Unii Europejskiej o zasięgu ogólnym. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich³². Nie wymaga zatem transpozycji do krajowego ustawodawstwa.

Zakres przedmiotowy Rozporządzenia:

opony klasy C1 – zaprojektowane głównie do stosowania w pojazdach kategorii **M1** (pojazdy osobowe), **N1** (lekkie pojazdy dostawcze o masie całkowitej poniżej 3,5 t), **O1** (przyczepy o maksymalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 750 kg) i **O2** (przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 750 kg, ale nieprzekraczającej 3,5 t);

opony klasy C2 – zaprojektowane głównie do stosowania w pojazdach kategorii **M2** (pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 5 t), **M3** (pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 5 t), **N** (pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków), **O3** (przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, ale nieprzekraczającej 10 t) i **O4** (przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 10 t) o wskaźniku nośności w układzie pojedynczym ≤ 121 i symbolu wskaźnika prędkości $\geq$ „N”;

opony klasy C3 – opony zaprojektowane głównie do stosowania w pojazdach kategorii **M2** (pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą nieprzekraczającą 5 t), **M3** (pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu osób, mające więcej niż osiem miejsc oprócz siedzenia kierowcy i mające maksymalną masę całkowitą przekraczającą 5 t), **N** (pojazdy zaprojektowane i wykonane do przewozu ładunków), **O3** (przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, ale nieprzekraczającej 10 t) i **O4** (przyczepy o maksymalnej masie całkowitej przekraczającej 10 t) o jednym z następujących wskaźników nośności: (i) wskaźnik nośności w układzie pojedynczym ≤ 121 i symbol wskaźnika prędkości $\leq$ „M”; (ii) wskaźnik nośności w układzie pojedynczym ≥ 122 .

Klasyfikacja parametrów opon:

Część A: Klasy efektywności paliwowej

Klasy efektywności paliwowej są określane na podstawie współczynnika oporu toczenia (*RRC*) zgodnie z podaną poniżej skalą od A do G.

Część B: Klasy przyczepności na mokrej nawierzchni

Klasy przyczepności na mokrej nawierzchni są określane na podstawie współczynnika przyczepności na mokrej nawierzchni (*G*) zgodnie ze skalą od A do G.

Część C: Klasy i wartości pomiarowe zewnętrznego hałasu toczenia

Wartość pomiarowa zewnętrznego hałasu toczenia (*N*) musi być podawana w decybelach. Etykieta wskazuje trzy fale. Im mniejsza ich liczba w kolorze czarnym, tym ciszej opona się toczy.

---

³² Art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Efektywne zamówienia publiczne – wzmocnienie potencjału administracji

